

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Impulsprogramma energiematregelen ondernemingen mede voor de versnelde vergroening warmtevraag niet-ETS industrie in Vlaanderen

Samenvatting

De Vlaamse Regering maakt aanvullend 20 miljoen euro vrij voor de energietransitie van Vlaamse ondernemingen, waaronder de niet-ETS-industrie. Samen met reguliere middelen vanuit duurzame doelstellingen zal een actieplan van 100 miljoen euro opgezet worden voor 2023 en 2024. Voedings-, chemische, technologische, sociale economie en andere bedrijven zullen begeleiding en investeringssteun genieten om hun productieprocessen minder afhankelijk te maken van fossiele brandstoffen en dus klimaatvriendelijker én goedkoper. De 'Economische potentieelstudie vergroening van de warmtevraag van de niet-ETS industrie in Vlaanderen', in opdracht van VLAIO uitgevoerd door Technopolis en VITO (april 2022), bracht interessante technologieën in kaart zoals industriële warmtepompen, elektrische boilers, zonnethermie, biomassaketels, restwarmtegebruik, warmtenetten, thermische opslag, ... en becijferde de benodigde investeringssteun om deze technologieën voor de ondernemingen rendabel te kunnen implementeren.

Het voorliggend impulsprogramma wil versneld uitvoering geven aan de aanbevelingen van deze studie en de doelgroep verbreden. Het impulsprogramma geeft dan ook invulling aan de extra doelstellingen in het Vlaams Energie en Klimaat Plan (VEKP) voor de vergroening van de energiedragers in de niet-ETS sector.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Economie

Technologische Innovatie

De nota geeft uitvoering aan het Vlaams Energie en Klimaatplan, met name de engagementen van de minister bevoegd voor Economie en Technologische Innovatie.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

NVT

//

2. INHOUD

Inleiding

Technopolis en VITO leverden in april 2022 de 'Economische potentieelstudie vergroening van de warmtevraag van de niet-ETS industrie in Vlaanderen' op (in opdracht van het Vlaams Agentschap voor Innoveren en Ondernemen, VLAIO). Voorliggend actieplan heeft als doelstelling om versneld uitvoering te geven aan de aanbevelingen van deze studie en de doelgroep te verbreden.

In het Vlaams Energie en Klimaatplan van 2019 was voor de niet-ETS industrie een doelstelling opgenomen om tegen 2030 10% van de energiedragers vergroend te hebben. Additioneel aan wat in dat plan al voorzien is, besliste de Vlaamse Regering in 2021 een extra pakket aan maatregelen, waardoor de ambitie met betrekking tot de reductie van de uitstoot van broeikasgassen wordt opgeschroefd naar 40% tegen 2030. Dit houdt een bijkomende inspanning in van 0,36 Mton-e in 2030 voor de niet-ETS industrie.

Vergroening van de energiedragers voor de warmtevraag (het fossielvrij maken van de warmtevraag) kan daarbij een belangrijke rol spelen. Voor die vergroening zijn verschillende opties. Bedrijven weten vaak niet wat de opties zijn en of deze technisch en economisch realiseerbaar zijn. Binnen de studie wordt een eerste inzicht gegeven in de mogelijke generieke technologieën om de warmtevraag te vergroenen en wordt een economische analyse gemaakt door concrete business cases uit te werken. Ook wordt het potentieel van de verschillende technologieën weergegeven en wordt een overzicht gemaakt van de noden en barrières die bedrijven zien.

Er werd gekeken naar volgende generieke oplossingen: industriële warmtepompen, elektrische boilers, zonnethermie, biomassaketels, biogas WKK, restwarmtegebruik, warmtenetten, ondiepe geothermie, diepe geothermie, de waterstof boiler en thermische opslag. Deze generieke oplossingen werden aan een bijkomende analyse onderwerpen m.b.t. steunbaarheid, energie-efficiëntie, veiligheid, mogelijkheden tot generieke toepassingen over sectoren heen, enz.

Bouwblokken Impulsprogramma

Naar acties op korte, middellange en lange termijn toe is er vooral nood aan verschillende acties om een breed impulsprogramma te realiseren. Het werd snel duidelijk dat enkel investeringssteun onvoldoende is. We werken daarom rond volgende acties:

Outreach

Creëren van tractie door een gepaste brede én gerichte outreach, gekoppeld aan brede, neutrale informatie op maat van sectoren en bedrijven.

VLAIO zal een **prospectie-oefening** opstarten tot het identificeren van de kansrijke ondernemingen binnen de kansrijke sectoren (Voeding, Chemie, Technologische industrie, Sociale Economie, ...). VLAIO zal dit combineren met **een gerichte communicatiecampagne** om het aanbod dat via deze nota gecreëerd wordt in de markt te zetten (mediacampagne, via federaties, en voor de non-ETS-bedrijven die voldoende identificeerbaar zijn, directe campagne richting deze bedrijven). Dit moet ervoor zorgen dat alle bedrijven waarvoor een alternatief beschikbaar is, zich hiervan bewust zijn.

VLAIO zal een neutrale website en loketfunctie creëren, en blijven aanvullen en verrijken om de verschillende ondersteuningsmogelijkheden (dienstverlening, subsidies, ...) te duiden en marktklare technologieën per sector op te lijsten. Succesvolle projecten waar ook noodzakelijke procesaanpassingen binnen de onderneming doorgevoerd werden, kunnen op deze website als voorbeeld opgenomen worden. Door succesverhalen zo uit te dragen, kan een bredere communiceerbare dynamiek gecreëerd worden. Het uitdragen van succesverhalen van bedrijven op basis van bijvoorbeeld succesvolle demo-opstellingen (storytelling) wordt opgestart. Het slim doorzoekbaar maken van de website met beslissingsstructuur kan bedrijven helpen om een shortlist

//

zal een provisionele vastlegging/bestelaanvraag genomen worden. Daarnaast zal ook de website van VLAIO uitgebouwd worden zodat het de functie van digitaal neutraal loket en kennisbron kan vervullen.

Inzet budget 2023

Binnen de begrotingskredieten 2023 wordt 20 miljoen euro extra ter beschikking gesteld. Deze middelen zullen gebruikt worden om binnen het Fonds voor Innoveren en Ondernemen de lijn ecologiesteun/STRES te versterken. Binnen FIO kunnen de middelen dan gebruikt worden ofwel voor aanvragen ecologiesteun die gebaseerd zijn op de vernieuwde technologielijst of ter bijkomende financiering van de opengestelde STRES-oproep, afhankelijk van waar de nood zich stelt. Eventuele restmiddelen einde 2023 zullen via een provisionele vastlegging/bestelaanvraag beschikbaar gesteld worden van aanvragen die nog in 2024 binnenkomen.

Daarnaast wordt ook een overdracht van middelen vanuit het FFEU (EBO-1EBB2A1-WT), voorzien naar FIO, rubriek ecologiesteun voor een bedrag van 13 miljoen euro. Voorgesteld wordt om deze middelen extra binnen FIO te voorzien bij de begrotingsopmaak of aanpassing 2023 en ze gelijktijdig uit te zuiveren op hun plaats van herkomst. Ook deze middelen zullen, voor zover ze einde 2023 nog niet benut werden voor concrete projecten via een provisionele vastlegging ter beschikking gesteld worden van aanvragen in 2024.

De verhoging van de steunpercentages voor energieopleiding en -advies via de kmo-portefeuille kan, gegeven de hervorming opgevangen worden binnen het beschikbare budget.

Omgezet in een overzichtstabel geeft dat:

Impulsprogramma Energie			
		2022	2023
Investeringsondersteunen			
1.	Oproep STRES (besteding tot einde 2023)-restmiddelen FIO	28.000.000 euro	
2.	Budgetverhoging ecologiepremie voor uitbreiding LTL/oproep STRES-lijst (besteding tot einde 2024)-Overdracht FFEU/extra eenmalige middelen afkomstig van de verdeling van de federale veulingsinkomsten na opheffing van het klimaatresponsabiliseringsmechanisme		13.000.000 euro 20.000.000 euro
3.	Inzet reguliere middelen ecologiesteun		28.000.000 euro
Adviseren en begeleiden van ondernemingen binnen de doelgroep			
4.	Outreach (TBT, website, contract ondernemerschap en innovatieversnelling, actie tot brede sensibilisering)-restmiddelen FIO	5.000.000 euro	
Via Onderzoek naar ontwikkeling tot demo			
5.	Oproep proeftuinprojecten-reguliere middelen FIO		3.600.000 euro
6.	Inzet eerder toegezegde VKF middelen /geoormerkte middelen clusters (Flanders' Food, Flux50, Catalisti, ...)		2.500.000 euro
Opleiding			
7.	Inzet van de open oproep ondernemingsvorming 2023	P.M.	P.M.
	TOTAAL	100.100.000 euro	

////////////////////////////////////

De middelen voor de projectoproep STRES en voor ecologiesteun, aangepaste technologielijst kunnen ingezet worden op beide systemen, waar de instroom het vereist.

Het advies van de heer Inspecteur-generaal van Financiën van 7 november 2022 was positief. Wel vraagt de heer Inspecteur-generaal van Financiën voldoende aandacht voor de monitoring, bijsturing en evaluatie van het programma, ook door pro-actief voldoende KPI's te formuleren.

VLAIO zal de governance zoals voorzien in deze nota snel op starten en om de 6 maanden via mededeling aan de Vlaamse Regering rapporteren over de voortgang van al de acties en de gerealiseerde CO2-reductie. Concreet wil dat zeggen op 1 juli 2023, 1 januari 2024, 1 juli 2024 en 1 januari 2025.

Het begrotingsakkoord werd bekomen op 24/11/2022 van de Vlaamse minister, bevoegd voor begroting.

B. ESR-TOETS

Het voorstel van beslissing heeft geen ESR-impact.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Om de sterke stijging van het aantal aanvragen ecologiesteun en de specifieke aanvragen in de projectoproep STRES te verwerken en de invulling van de loketfunctie bij het VLAIO Contact Center vraagt VLAIO een bijkomende aanwerving op niveau ingenieur en een bedrijfsadviseur voor een periode van twee jaar. Dit heeft een budgettair gevolg van geraamd 900.000 euro, te spreiden over 2023, 2024 en 2025. Deze aanwervingen worden kopenhagenneutraal voorzien, zonder compensatie.

Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de interne dienstverlening van de Vlaamse overheid, werd aangevraagd op 9 november 2022.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

- personeel: het voorstel heeft geen impact op het personeelsbestand van de lokale besturen;
- werkingsuitgaven: het voorstel heeft geen weerslag op de lopende uitgaven van de lokale en provinciale besturen;
- investeringen en schulden: het voorstel heeft geen impact op de investeringen en schulden van de lokale besturen.
- ontvangsten: Het voorstel stelt geen bijkomende middelen aan de lokale besturen ter beschikking;
- Conclusie: Het voorstel heeft geen impact op de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

De minister van Economie zal in navolging van deze beslissing het actieplan in uitvoering brengen.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° De minister, bevoegd voor de economie, te gelasten het impulsprogramma energiemaatregelen voor ondernemingen mede voor de versnelde vergroening warmtevraag niet-ETS industrie in Vlaanderen n.a.v. de energiecrisis' in uitvoering te brengen;

//

